Münchenbrygeriet

Text wikipedia, bilder Stockholmskällan, wikipedia, bildspel
Anders Dernback

https://sv.wikipedia.org/wiki/M%C3%BCnchenbryggeriet#/media/Fil:M%C3%BCnchens_Bryggeri_aug_2009.jpg

Münchenbryggeriet (ursprungligen Münchens bryggeri) är ett mäss- och konferenscenter som ligger vid Söder Mälarstrand på Södermalm i Stockholm.

Lokalerna hyste fram till 1971 ett bryggeri. Öltillverkningen startade 1857 i lokaler som tidigare varit en klädesfabrik. Efter en stor brand 1893 återuppbyggdes bryggeriet snabbt i renässansstil och fasaden mot Riddarfjärden utgör i dag ett inslag i Stockholms gatubild. Efter att dåvarande ägaren Pripps hade flyttat öltillverkningen till Bromma i slutet av 1971 hotades byggnaden av rivning. Efter valet 1976 bestämdes dock att den skulle behållas och den används i dag som mäss- och konferenscenter samt som kontor.

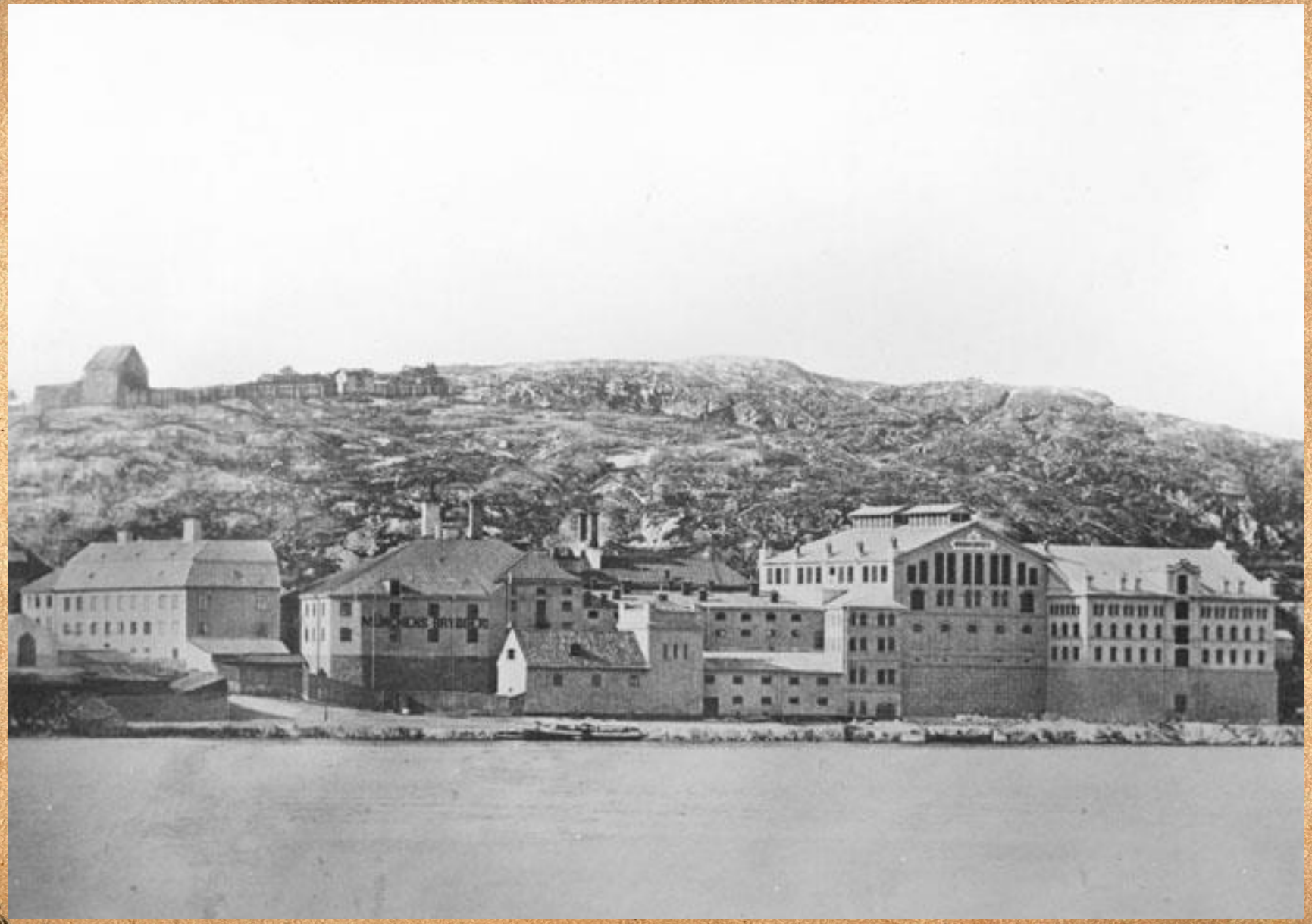

Münchenbryggeriet från Riddarfjärden, fotograferat på 1860-talet, utseendet före den stora branden 1893. I bakgrunden syns Skinnarviksberget.

På tomten vid Söder Mälarstrand där Münchenbryggeriet ligger i dag anlade bryggareämbetet en klädesfabrik år 1740. Att ett skrå drev en klädesfabrik var tämligen unikt, men orsaken var den vädjan som Kunglig Majestät i juni 1739 riktade till rikets borgerskap om att starta manufakturtillverkning. Bryggareämbetet fick sitt privilegium att framställa kläde den 18 augusti 1740 och kort därefter inköptes tomten vid Söder Mälarstrand. Första verksamhetsåret hade man två vävstolar och en arbetsstyrka på 30 personer, verksamheten kulminerade på 1760-talet med tolv vävstolar och 150 anställda.

Münchenbryggeriets stall år 1906 - till vänster ses Skinnarviksberget, till höger den blivande Eolsgatan

Fabriken drevs från 1751 av först Jakob Hongelin och därefter hans son, Jakob Vilhelm Hongelin. Dåliga tider gjorde dock att Hongelins textilfabrik fick läggas ner 1803. Fabriken blomstrade upp igen under några decennier under Johan Christian Fougts ledning och från 1840-talet fick klädesfabriken dessutom sällskap av en kakelfabrik på sitt område.

Öltransport anno 1895

När grosshandelsbolaget C. C. Brusell & Co köpte in marken 1855 var det en textil- och kakelfabrik med tillhörande ångmaskin som införskaffades. Bolaget byggde om lokalerna till bryggeri. Inget bryggeri i Stockholm hade tidigare haft tillgång till en ångmaskin. Ångkraft skulle visa sig vara förutsättningen för att bryggerier skulle kunna växa till regelrätta industrier. Namnet Münchens Bryggeri var valt för att föra tankarna till huvudprodukten bayerskt öl, som vid den här tiden var mycket populärt. Tillverkning och försäljning inleddes i april 1857.

Öltransport anno 1903

För bryggeriet var läget bra också med tanke på det stora behovet av is vid öltillverkningen. Man använde sig av sjöis direkt från Riddarfjärden för att kyla ner ölet vid jäsning och lagring. Münchenbryggeriet gick bra redan från början och produktionen växte stadigt. Bryggeriet byggdes ut i omgångar och tomten fylldes med allt fler byggnader. Bryggeriarbetet hade en viss säsongsvariation – sommartid sålde man mer öl än på vintern. En stor del av säsongsarbetarna var s.k. bryggerikullor.

Münchenbryggeriet vy över Riddarfjärden från Stockholms stadshus en tidig morgon i juli 2012.

https://sv.wikipedia.org/wiki/M%C3%BCnchenbryggeriet#/media/Fil:M%C3%BCnchenbryggeriet_2012.jpg

Under 1800-talet förekom en stor arbetsinvandring till Stockholm av arbetskraft från Dalarna. Arbetet var tungt – en fylld ”hundrakorg” (back med 100 flaskor) vägde 90 kg och skulle lyftas upp 125 cm av två kvinnor. Kullornas arbete, som var det bäst betalda av alla kvinnliga grovsysslor, bestod av rengöring, fyllning av buteljer, korkning och etikettering.

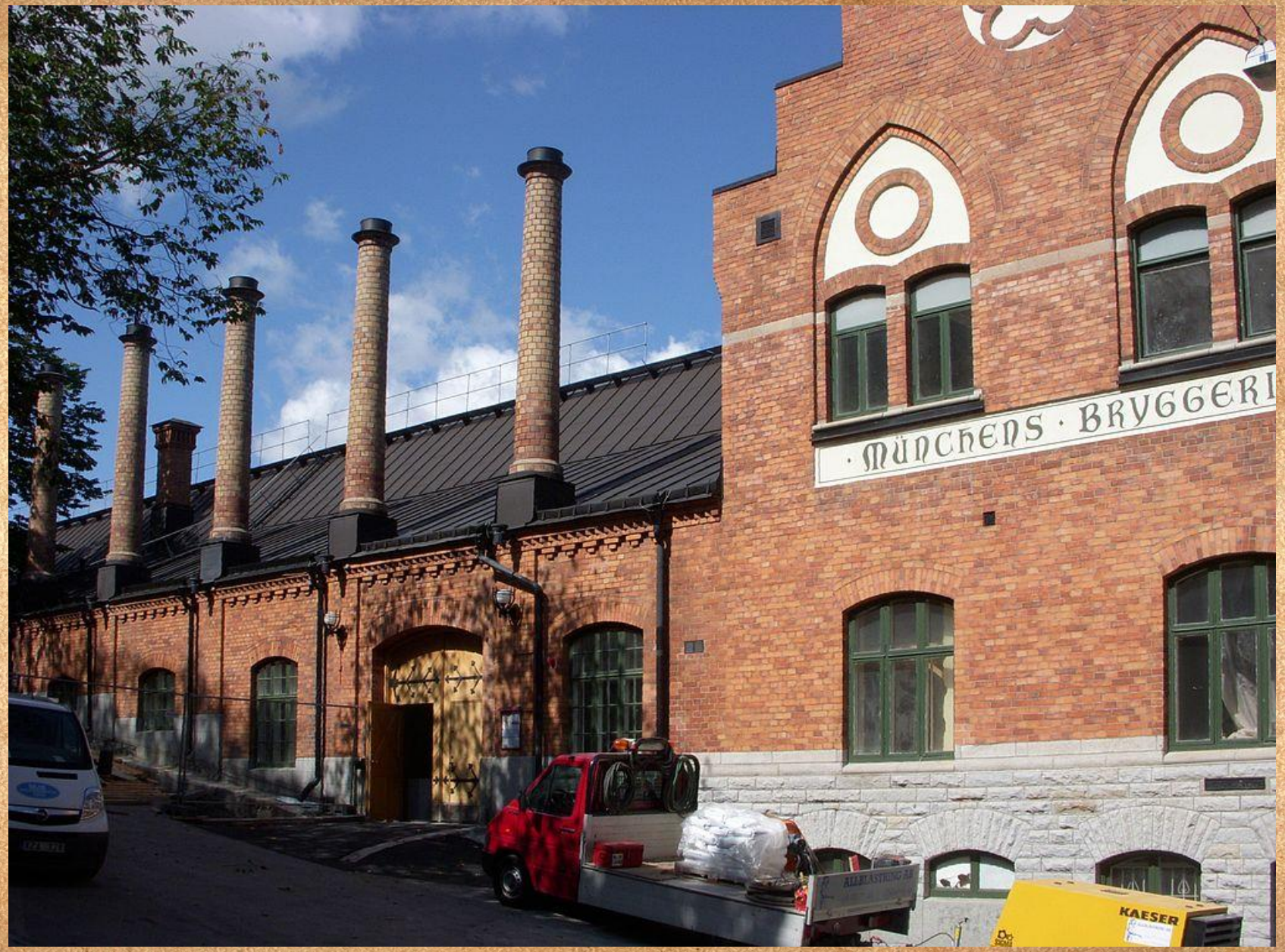

Fasad mot Duvogränd med fem ventilationsskorstenar från Ludwigsbergs verkstads tid.

https://sv.wikipedia.org/wiki/M%C3%BCnchenbryggeriet#/media/Fil:Muenchenbryggeriet_2009a.jpg

Påsknatten 1893, under en pågående ombyggnad, utbröt en våldsam brand som förstörde hela bryggeriet. På den korta tiden av ett år lyckades man sedan bygga upp en helt ny anläggning, även om uppbyggnaden av hela bryggeriet pågick ända till 1903. Branden kom märkligt nog att bli mycket lyckosam för företaget. Tack vare eldsvådan kom man nämligen att få en helt ny anläggning, som var mycket modernare och mer praktiskt inredd än övriga bryggeriers och därigenom kunde Münchenbryggeriet växa ytterligare, så att det kring år 1900 var Sveriges största bryggeri med 350 anställda och en årsproduktion av 150.000 hektoliter, vilket var en tiondel av landets och en fjärdedel av huvudstadens ölproduktion vid den här tidpunkten.

Fotografering
1989
FOTOGRAF
Fogelberg, Bernt

Sjöhistoriska museets foton

Bryggeriarbeterskor granskar flaskor i Münchenbryggeriet. 1900 - 1910

Fotograf
Nilsson, N
Stockholmskällan

Fotograf
Okänd år 1929
Stockholmskällan

Fotograf Stockholmskällan
Okänd
Skapad
1890 - 1899

Grupporträtt av öltappare vid Münchenbryggeriet år 1890.

Okänd fotograf
Stockholmskällan

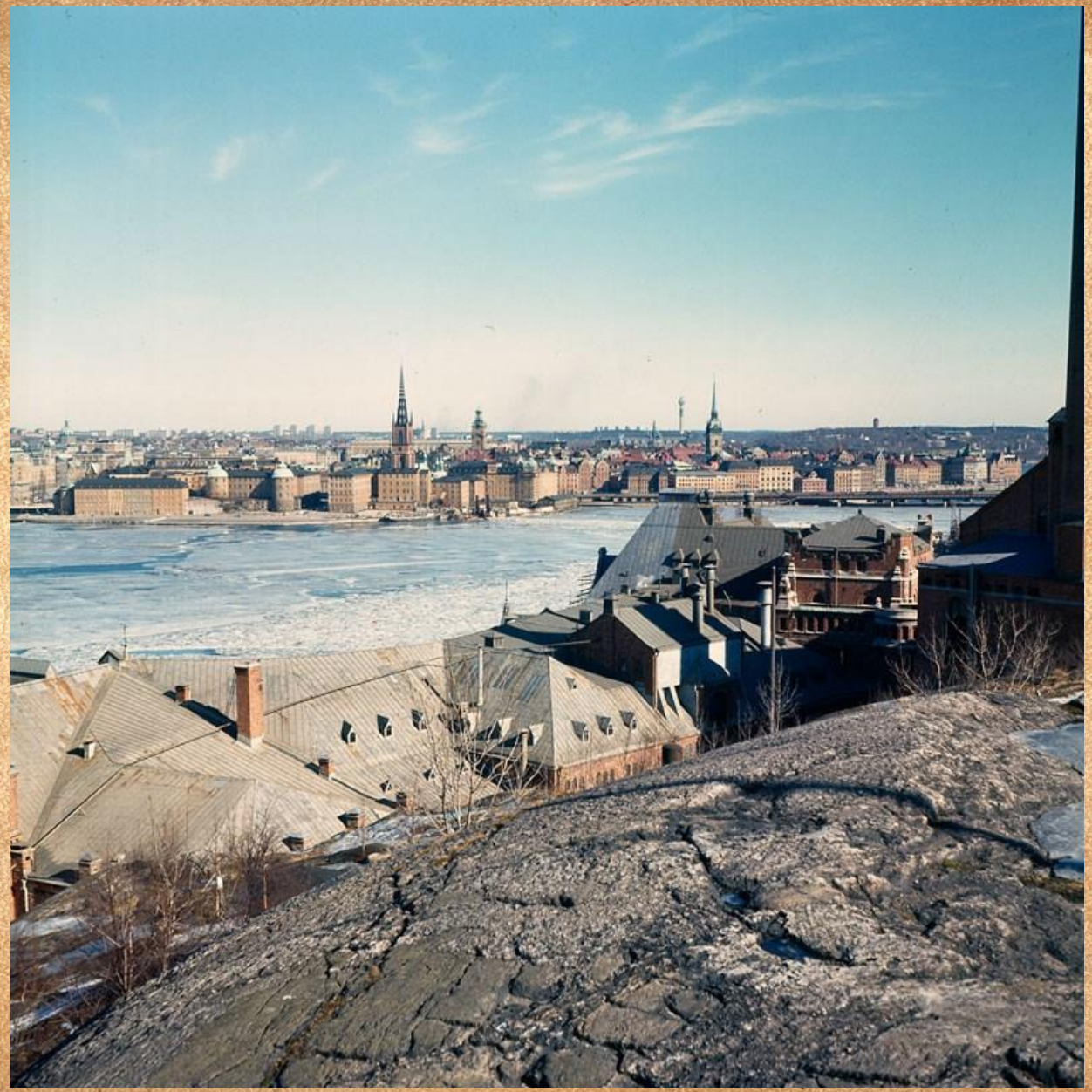

Vy från Skinnarviksberget över taken på Münchenbryggeriet mot Riddarholmen
Fotograf
Gram, Ingemar (1908-1986)
Foto 1966

Grupporträtt av bryggeriarbeterskor och bryggeriarbetare på Münchenbryggeriet gård.
1900 – 1910
Fotograf
Nilsson, N

Münchenbryggeriet, Söder Mälarstrand 25-79/Torkel Knutssonsgatan 2 år 1896 okänd fotograf, Stockholmskällan

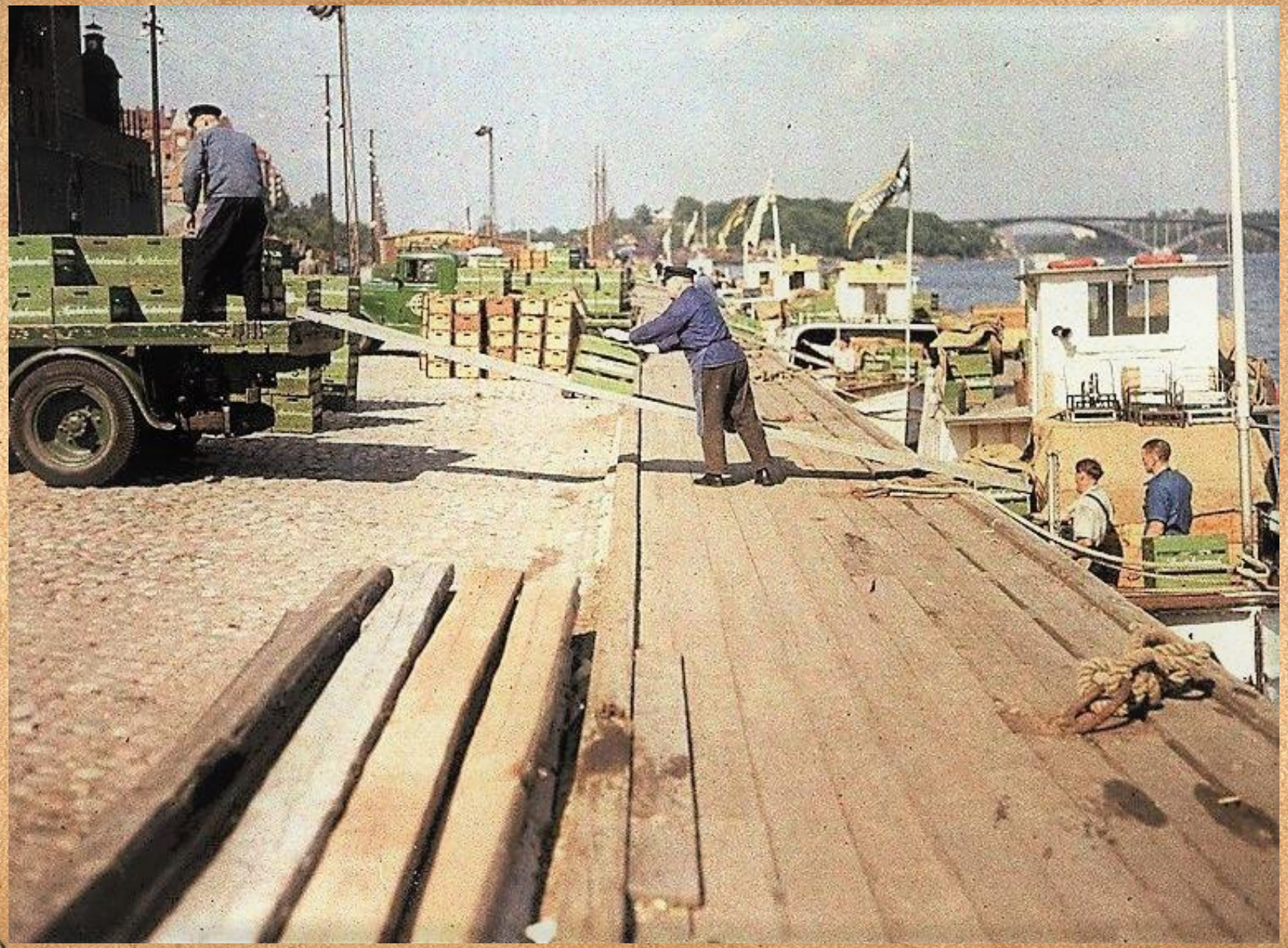

Söder Mälarstrand västerut mot Långholmen och Västerbron 1934. T.v. Münchenbryggeriet och bebyggelsen vid Pålsundsparken

Fotograf
Cronquist, Gustaf W:son (1878-1967)

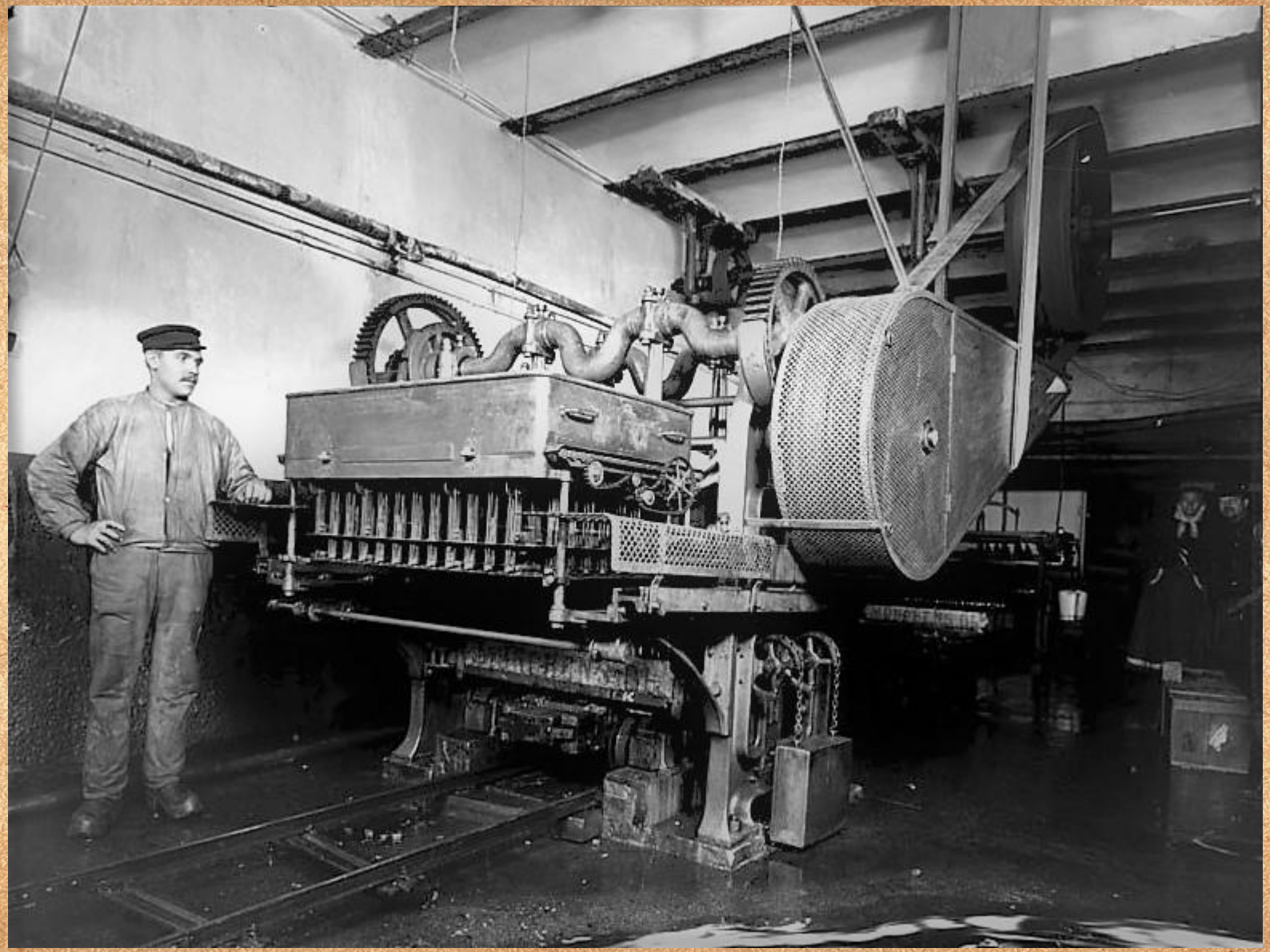

Interiör från Münchenbryggeriet. Söder Mälarstrand 25-79/Torkel Knutssonsgatan 2. Bryggeriarbetare vid 100-korkare år 1903, okänd fotograf, Stockholmskällan

**Bryggeriarbetersk
or vid syningen på
Münchens
bryggeri
Okänd fotograf
Stockholmskällan**